

2024-10-15

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: ALLM 2024/243

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till s.hc@regeringskansliet.se

Diarienummer S2024/01352

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ DEPARTEMENTSPROMEMORIAN ETT FRITIDSKORT FÖR BARN OCH UNGA – EN AKTIV OCH MENINGSFULL FRITID I GE- MENSKAP MED ANDRA (DS 2024:16)

Sammanfattning

Konsekvenserna för jämställdheten är inte tillräckligt utredda och beskrivna i departementspromemorian. Vi ställer oss dessutom tveksamma till de beskrivna positiva effekterna av förslaget och anser att effekterna inte underbyggs tillräckligt i promemorian.

Synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten ser positivt på regeringens ambition att stärka barn och ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Promemorian brister i analysen av förslaget utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Konsekvenserna för flickor och pojkar behöver analyseras mer utförligt. Det saknas dessutom en utförligare analys av alternativ för hur medlen hade kunnat användas mer effektivt för att stärka barn och ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

Även om statistik från statistikmyndigheten SCB visar att könsskillnaderna är små avseende andel barn 12–18 år som uppger att de idrottade i en förening eller klubb minst en dag i veckan har Centrum för idrottsforskning (CIF) visat att pojkar redan i unga år är något mer aktiva inom föreningsidrotten än flickor, och att skillnaderna därefter tilltar under ungdomsperioden.¹ Studier visar dock att flickor inte avslutar sitt idrottsdeltagande utan att de byter aktivitetsform, från traditionell idrottsföreningsaktivitet till exempelvis gym- och gruppträning.² Skillnaderna i flickor och pojkars deltagande i föreningsverksamhet – och därmed förväntat användande av fritidskortet – borde ha analyserats mer utförligt.

Inom kulturområdet finns flera fritidsverksamheter för barn och unga och som i ett första skede inte kommer att omfattas av fritidskortet. Statistik visar att flickor

¹ Centrum för idrottsforskning (2022) <https://idrottsstatistik.se/jamlika-forutsattningar/lok-stod-till-flickor/> [hämtad 2024-09-19]

² Centrum för idrottsforskning (2018) *Resurser, representation och "riktig" idrott*
Om jämställdhet inom idrotten

deltar mer i kulturaktiviteter än pojkar.³ Konsekvenserna för flickor och pojkar behöver utredas ytterligare.

Jämställdhetsmyndigheten ställer sig även frågande till de beskrivna positiva effekterna av ett fritidskort när det exempelvis gäller flickor med utländsk bakgrund. Även om ekonomiska förutsättningar är viktiga för deltagande, inte minst i perioder av ekonomisk lågkonjunktur, är utmaningarna med att få med exempelvis flickor med utländsk bakgrund i föreningsidrotten en mer komplex fråga än rent ekonomiska, vilket inte analyseras tillräckligt i promemorian.⁴ Centrum för idrottsforskning (CIF) har visat att bland unga 15–24 år som sällan eller aldrig tränar eller motionerar är brist på ork det vanligaste skälet följt av att det är tråkigt att de inte har tid eller att man känner att man inte duger eller är tillräckligt bra. Att inte ha råd kommer i denna undersökning längre ned.⁵ Detta visar att orsakerna och förklaringarna till ett lägre deltagande kan vara mer komplexa än en ren kostnadsfråga. I Norge, där ett liknande försök med fritidskort har funnits, konstaterar följeforskarna i sin slutrapport att de främsta hindren för barnens delaktighet som nämndes av föräldrarna handlade mindre om kostnader och mer om bristande möjligheter att prova på och hitta aktiviteter som passade dem, utmaningar med transport och resor samt krav på föräldrarnas engagemang i aktiviteterna.⁶

Det är viktigt att ha ett jämställdhetsperspektiv när det riktade stödet följs upp, att det utvärderas och analyseras utifrån olika grupper av flickor och pojkar. Det är även viktigt att följa hur barn som lever med skyddade personuppgifter kan nyttja fritidskortet. Detta är en särskilt utsatt grupp som ofta lever under svåra ekonomiska förhållanden och inte sällan saknar tillgång till en meningsfull fritid.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget att införa ett företrädarregister. Tillvägagångssättet med ett utförar- och företrädarregister kan ge lärdomar som kan vara aktuella inom andra bidragsområden och behöver följas upp i särskild ordning.

För Jämställdhetsmyndigheten

Peter Vikström
Avdelningschef

Jakob Lindahl
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har enhetschefer Line Säll och Jens Sandahl deltagit.

³ Myndigheten för kulturanalys (2017) *Barns och ungas kulturaktiviteter* och Kulturrådet (2024) <https://www.kulturradet.se/kulturskolecentrum/statistik/> [hämtad 2024-09-19]

⁴ Se exempelvis Delmi (2021). *Idrott och hälsa bland flickor - Uppfattningar och erfarenheter bland föräldrar från Somalia, Eritrea, Syrien och Sverige*. 2021:2; Centrum för idrottsforskning (2023) *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2022*, 2023:1; Centrum för idrottsforskning (2023) *Stora utmaningar för att nå alla – att öka deltagande i idrott för flickor med utomeuropeisk bakgrund* <https://blogg.lnu.se/centrumforidrottsutveckling/?p=1138> [hämtad 2024-09-19]; Jernbro, Carolina & Landberg, Åsa (2024) *Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck - Förekomst, riskfaktorer och hälsokonsekvenser*

⁵ Centrum för idrottsforskning (2022) <https://idrottsstatistik.se/motion-och-fysisk-aktivitet/motiv-och-hinder/> [hämtad 2024-09-19]

⁶ Arnesen, D m.fl. (2022) *Følgforskning og evaluering av forsøk med fritidskortordninger: Sluttrapport*. 2022:13